

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਖਿਆ ਵੱਡੀ ਹੈ ?

(i) 0.9 ਜਾਂ 0.4

(ii) 1.35 ਜਾਂ 1.37

(iii) 10.10 ਜਾਂ 10.01

(iv) 1735.101 ਜਾਂ 1734.101

(v) 0.8 ਜਾਂ 0.88

ਭਿੰਨਾਂ ਅਤੇ ਦਸ਼ਮਲਵ

2. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।

(i) 40.38

(ii) 4.038

(iii) 0.4038

(iv) 4.38

3. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਲਿਖੋ।

(i) 17.56

(ii) 1.253

(iii) 10.25

(iv) 5.62

4. ਦਸ਼ਮਲਵ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਰੁਪਇਆਂ (₹) ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(i) 55 ਪੈਸੇ

(ii) 55 ਰੁਪਏ 5 ਪੈਸੇ

(iii) 347 ਪੈਸੇ

(iv) 2 ਪੈਸੇ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ (km) ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(i) 350 m

(ii) 4035 m

(iii) 2 km 5 m

6. ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-

(i) 3.02 ਵਿੱਚ 2 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਹੈ।

(a) 2

(b) 20

(c) $\frac{2}{10}$

(d) $\frac{2}{100}$

(ii) 0.7, 0.07, 7 ਦਾ ਸਹੀ ਵੱਧਦਾ ਕ੍ਰਮ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ?

(a) $7 < 0.07 < 0.7$

(b) $0.07 < 0.7 < 7$

(c) $0.7 < 0.07 < 7$

(d) $0.07 < 7 < 0.7$

(iii) 5 ਕਿਲੋ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਹੈ।

(a) 5.2 kg

(b) 5.20 kg

(c) 5.02 kg

(d) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(iv) 2.38 ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ।

(a) $2 + \frac{38}{10}$

(b) $2 + 3 + \frac{8}{10}$

(c) $\frac{238}{100}$

(d) $2 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100}$

EXERCISE - 2.5

1. Which is greater decimal number ?

(i) 0.9 or 0.4	(ii) 1.35 or 1.37
(iii) 10.10 or 10.01	(iv) 1735.101 or 1734.101
(v) 0.8 or 0.88	

2. Write the following decimal number in the expanded form :

(i) 40.38	(ii) 4.038
(iii) 0.4038	(iv) 4.38

3. Write the place value of 5 in the following decimal numbers :

(i) 17.56	(ii) 1.253
(iii) 10.25	(iv) 5.62

4. Express in rupees using decimals :

(i) 55 paise	(ii) 55 rupees 5 paise
(iii) 347 paise	(iv) 2 paise

5. Express in km :

(i) 350 m	(ii) 4035m
(iii) 2 km 5m	

6. Multiple choice questions

- (i) Place value of 2 in 3.02 is
(a) 2	(b) 20
(c) $\frac{2}{10}$	(d) $\frac{2}{100}$
- (ii) The correct ascending order of 0.7, 0.07, 7 is
(a) $7 < 0.07 < 0.7$	(b) $0.07 < 0.7 < 7$
(c) $0.7 < 0.07 < 7$	(d) $0.07 < 7 < 0.7$
- (iii) Decimal expression of 5kg 20 gram is
(a) 5.2 kg	(b) 5.20kg
(c) 5.02kg	(d) None of these
- (iv) Expanded form of 2.38 is
(a) $2 + \frac{38}{10}$	(b) $2 + 3 + \frac{8}{10}$
(c) $\frac{238}{100}$	(d) $2 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100}$

class.
VII

EX. 2.5

Anwarpreet Singh
GHS Darnawal (Jal.)

Date _____

Page _____

ਦਸਮਲਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ Decimal Numbers.

ਦਸਮਲਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਅਤੇ ਦਸਮਲਕ ਭਾਗ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਕਰ।

Decimal numbers combination of whole number and decimal part.

15.715

↑
ਦਸਮਲਕ (decimal) = point

↓
ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ
Whole Number

Decimal part
ਦਸਮਲਕ ਭਾਗ / ਫਿਰਾਤਮਕ ਭਾਗ
Fractional Part.

ਹਜ਼ਾਰ Th. (1000)	ਸੈਂਕੜਾ Hundredth (100)	ਦਸਾਂਤੀ Tenth (10)	ਇਕਾਂਤੀ Unit One (1)	ਦਸਮਲਕ Decimal (.)	ਦਸਾਂਤੀ Tenth $\frac{1}{10}$	ਸੈਂਕੜਾ Hundredth $\frac{1}{100}$	ਯੋਗਦੇਸ਼ Th. $\frac{1}{1000}$
2	4	7	5	.	4	2	8
		4	7	.	0	2	7

ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਰੂਪ (Expanded Form):-

$$2475.428 = 2000 + 400 + 70 + 5 + \frac{4}{10} + \frac{2}{100} + \frac{8}{1000}$$

$$47.027 = 40 + 7 + \frac{0}{10} + \frac{2}{100} + \frac{7}{1000}$$

47.027 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ = ਸੱਤਾਸੀ ਦਸਮਲਕ ਜ਼ੀਰੋ ਦੋ ਸੱਤ

Forty seven decimal Zero Two Seven

Rs. 1 = 100 Paise ਪੈਸੇ

100 ਪੈਸੇ = 1 ਰੁਪਏ

1 ਪੈਸਾ = $\frac{1}{100}$ ਰੁਪਏ

1 m = 100 cm

1 km = 1000 m

1 Kg = 1000 g

100 cm = 1 m

1 cm = $\frac{1}{100}$ m

* Ex. 2.5 *

① ਕਿਹੜੀ ਦਸ਼ਮਕ ਸੰਖਿਆ ਵੱਡੀ ਹੈ?
Which is greater decimal number:-

① 0.9 ਜਾਂ 0.4

ਪੂਰਨ ਭਾਗ . ਭਿੰਨਾਸਰ ਭਾਗ
Whole Part . Decimal Part

0 . 9

0 . 4

ਇੱਥੇ ਪੂਰਨ ਭਾਗ = 0 ਹੈ। Here whole part is Equal.

ਭਿੰਨਾਸਰ ਭਾਗ ਦਿੰਦੇ:- $9 > 4$
Decimal Part

$\therefore 0.9 > 0.4$

ਵੱਡੀ ਦਸ਼ਮਕ ਸੰਖਿਆ = 0.9
Largest dec. No.

② 1.35 ਜਾਂ 1.37

ਪੂਰਨ ਭਾਗ . ਭਿੰਨਾਸਰ ਭਾਗ
W . D

1 . 35

1 . 37

ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। whole part is equal.
ਭਿੰਨਾਸਰ ਭਾਗ ਦਿੰਦੇ $37 > 35$. $\leftarrow$ dec. part

$\therefore 1.37 > 1.35$

1.37 ਵੱਡੀ ਹੈ। = Largest No.

③ 10.10 ਜਾਂ 10.01

W . D

10 . 10

ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

10 . 01

ਦਸ਼ਮਕ ਭਾਗ:- $10 > 01$

$\therefore 10.10 > 10.01$

10.10 ਵੱਡਾ ਹੈ। = Largest Number.

IV 1735.101 1734.101

$\begin{array}{r} 1735.101 \\ 1734.101 \end{array}$

ਜਿਸ ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਵਿੱਚ :- Here in whole part :-

$$1735 > 1734$$

$$\therefore 1735.101 > 1734.101$$

$$1735.101 \text{ ਵੱਡੀ ਹੈ } = \text{Largest.}$$

V 0.8 0.88

$$0.80$$

$$0.88$$

ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਜਮਾਨ ਸਨ। whole part is same.

ਵਿੰਡਰ/ਦਸ਼ਮਕ ਭਾਗ :- In decimal part

$$88 > 8 \quad \text{ਜਾਂ } 88 > 80$$

$$\therefore 0.88 > 0.8$$

$$0.88 = \text{ਵੱਡੀ ਹੈ} = \text{Largest.}$$

2. Write in the expanded form :-

I 40.38

$$= 40 + 0 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100}$$

$$40.38$$

II 4.038

$$= 4 + \frac{0}{10} + \frac{3}{100} + \frac{8}{1000}$$

III 0.4038

$$= 0 + \frac{4}{10} + \frac{0}{100} + \frac{3}{1000} + \frac{8}{10000}$$

(IV) $4.38 = 4 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100}$

(3) Write the place value of 5 :-
5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਲਿਖੋ :-

(I) 17.56

ਦ. ਫਿ. ਸੈਂਟਿ. ਮਿਲੀ.
 17.56

5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ = $\frac{5}{10}$
Place value of 5

(II) 1.253

ਦਿ. ਦਾਫ਼ੇ ਸੈਂਟਿ. ਮਿਲੀ.
 1.253
 $\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$
 $\frac{2}{10} \quad \frac{5}{100} \quad \frac{3}{1000}$

5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ = $\frac{5}{100}$
Place value of 5

(III) 10.25

ਦ. ਫਿ. ਦਾਫ਼ੇ ਸੈਂਟਿ.
 10.25
 $\downarrow \quad \downarrow$
 $\frac{2}{10} \quad \frac{5}{100}$

5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ = $\frac{5}{100}$
Place value of 5

(IV) 5.62

ਦਿ. ਦਾਫ਼ੇ ਸੈਂਟਿ.
 5.62

5 ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ = $5 \times 1 = 5$
Place Value of 5.

(4) ਦਸ਼ਮਲਵ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਰਕੇ ਰੁਪਇਆ (₹) ਦਿੱਤਾ ਲਿਖੋ।

Express in rupees using decimals.

(I) 55 Paise ਪੈਸੇ

$100 \text{ ਪੈਸੇ} = 1 \text{ ਰੁ. Rupees}$
Paise

$1 \text{ ਪੈਸਾ} = \frac{1}{100} \text{ ਰੁ.}$

ਰੁਪਏ. ਪੈਸੇ
 0.55

$\therefore 55 \text{ ਪੈਸੇ} = 55 \times \frac{1}{100} = \frac{55}{100} = 0.55 \text{ ਰੁ.}$

Page

$$1\text{ m} = \frac{1}{1000}\text{ km}$$

$$= 0.350 \text{ km}$$

$$= \frac{4035}{1000} \text{ km} = 4.035 \text{ km}$$

(निर्देशांक) Km. m (ग्राहक)
4.035

$$\begin{array}{r} = 2 \text{ km} + 0.005 \text{ km} \\ = 2.005 \text{ km} \end{array} \quad \begin{array}{r} 2.000 \\ + 0.005 \\ \hline 2.005 \end{array}$$

(I) Place value of 2 in 3.02 = 3.02
3.02 में 2 का सघातक गुण

$$\frac{2}{100}$$

(II) 0.7, 0.07, 7 का सही दफ्तर क्रम की डेढ़ा ?
The correct ascending order of 0.7, 0.07, 7 is
 $\Rightarrow 0.07 < 0.7 < 7 = \textcircled{b}$

✓ ~~6~~) $0.07 < 0.7 < 7$

(d) $0.07 < 7 < 0.7$

(III) Decimal Expression of 5 kg 20 gram is

5 ਕਿੱਗ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਦਸਮਲ ਰੂਪ _____ ਹੈ।

$$= 5 \text{ kg} + 20 \text{ g} = 5 \text{ kg} + \frac{20}{1000} \text{ kg} = 5 + 0.020 = 5.020 \text{ kg} = \text{C}$$

(a) 5.2 kg

(b) 5.20 kg

✓ (c) 5.02 kg
= 5.020

(d) None of these
कोही नहीं

(IV) 2.38 ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ _____ ਹੈ।

Expand Form of 2.38 is

$$= 2 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100} = \text{d}$$

(a) $2 + \frac{38}{10}$

(b) $2 + 3 + \frac{8}{10}$

(c) $\frac{238}{100}$

✓ (d) $2 + \frac{3}{10} + \frac{8}{100}$

Amarpreet Singh

GHS Darnawal

Talwandi

